

Toen Cuijk in de eerste tientallen jaren na de oorlog opstoomde in de vaart der volkeren kwamen er nogal wat arbeidskrachten van heinde en verre hier werken. De medewerkers bij Homburg, Nutricia, Diamantslijperij Dumig Frères, Celtona, Slijpsteenfabriek de Maas, Colt en andere industrieën kwamen vanuit Friesland tot Zeeland naar Cuijk. De meeste van deze mensen hadden het al snel goed naar de zin in het Brabantse. Zo ook onze koffiegast van vandaag, **Joop Sanders**.

Hij kwam wel niet van heel ver, hij is namelijk geboren in 1942 in Nijmegen en daar ook getogen.

Als je vanaf Malden de Annastraat in Nijmegen oprijdt, vind je na het kruispunt Scheidingsweg - Grootstalselaan aan de linkerkant op de Annastraat een rij leuke huizen, gebouwd eind jaren twintig in de vorige eeuw.

Daar woonde de grootvader van Joop, samen met veel van zijn kinderen, ieder in een eigen woning. Zijn vader en ooms waren allemaal werkzaam in de bouw, en samen hadden ze dat complex er neer gezet. Toen Joop jong was, waren die huizen bijna

midden in de bossen gelegen; aan de overkant van de Annastraat richting Brakkenstein en achter hun huis richting

Hatert.

In alle 6 huizen woonden ooms en tantes van Joop en z'n drie zussen en ene broer.

Heden ten dage woont er geen enkel familielid meer, maar de familieband is enorm sterk gebleven. Meer dan 60 jaar lang komen er iedere dinsdagochtend zo'n tien tot vijftien directe familieleden op de koffie bijeen. Bij toerbeurt iedere keer bij een ander familielid uit het rijtje huizen van vroeger.

Zoals gezegd, vader en de ooms werkten in de bouw en veelal trokken ze 's morgens vroeg er samen op uit om in de wijde omtrek aan het werk te gaan. Altijd op de fiets!

Zo hebben ze in 1930 in Cuijk nog meegewerkt aan de bouw van de vroegere melkfabriek Sint Maarten aan de Grotestraat.

Joop groeide voorspoedig op in die harmonieuze omgeving, waarbij hij heel veel te vinden was in de bossen rondom zijn huis. De natuur, en het kattenkwaad wat je daar in kon uithalen, trokken hem meer dan het leren op de lagere school. Bovendien werd hij gedurende die lagere schooltijd altijd maar op en neer gestuurd, nu eens naar Brakkenstein, dan weer een jaar naar de meisjesschool aan de Heiweg, vervolgens in de derde klas naar de Akkerlaan bij de Lourdes parochie, om te eindigen op de jongensschool van de Franciscanen aan de Heiweg. Telkens minstens 1 of 2 kilometer van huis. Hij was al een rusteloze buitenjongen, maar ook die schoolwisselingen deden geen goed aan zijn prestaties. Het lukte toch nog zodanig dat hij naar de ambachtschool kon, de Dr. Poelsschool in het Kolpinghuis, om metaalnijverheid te studeren. Hij genoot van de tweejarige opleiding en men had geen kind meer aan hem. Als hij maar met z'n handen kon werken. Er was wel een ambachtschool dichterbij, maar die was niet katholiek. En dat luisterde in die tijd nog erg nauw! Er kwam een protestante familie wonen in hun wijk, die verder helemaal katholiek was. Toen Joop daar wilde gaan spelen, kwamen bijna alle tantes van hun huizenblok in opstand.

Zoals gezegd, was Joop altijd in de bossen te vinden. Dat was toen niet helemaal ongevaarlijk in verband met nog steeds rondzwerfende munitie uit de oorlog. Er zijn in diezelfde bossen toen der tijd zeker twee kinderen, en nog wel uit hetzelfde gezin, verongelukt door ontploffende granaten.

Vanaf z'n twaalfde ging Joop voetballen bij de club Brakkenstein.

Dat heeft hij tot z'n trouwen volgehouden. Hij was op 17-jarige leeftijd al een vaste kracht in het eerste elftal; beroemd om zijn snelheid en z'n natuurlijke uithoudingsvermogen. Dat laatste had hij al vroeg geleerd als hij door de bossen mee opliep met Jos Hermens, de bekende atleet. Maar die kon hij overigens nooit bijhouden!

Na de ambachtschool moest er op 15 jarige leeftijd werk gezocht worden. Een excursie naar Cuijk bracht hem bij Dumig Frères, de diamantslijperij op het Riet. Na een rondleiding door het bedrijf was hij meteen gegrepen omdat het werk hem in alle facetten fascineerde. Hij werd aangenomen, samen met een flinke groep andere jongens die metaalnijverheid hadden

gedaan. Werktuigkunde was een eerste vereiste om in aanmerking te komen. Dat hij niet zo goed kon tekenen werd hem niet aangerekend. Het is steeds weer hetzelfde liedje uit die tijd. 48-urige werkweek, daar hoorde ook de zaterdagochtend bij, en een mager weekloon. In de ochtendpauze kon je een kop koffie kopen voor 10 cent. 's Middags was er thee, maar alleen voor de chefs. Je loon kon je verhogen door de premies. Die waren afhankelijk van het aantal en de grootte van de briljantjes die je per week sleep.

Joop verplaatste zich naar het werk zoals ook zijn vader z'n hele leven had gedaan, per fiets en later per bromfiets.

De gebroeders (Frères) Gerard en Wil Dumig waren afstammelingen van een bekend Joods geslacht van diamanthandelaren en diamant `fabrikanten' uit Amsterdam, maar oorspronkelijk afkomstig uit Antwerpen. Het geslacht stamde uiteindelijk uit Portugal.

De centra voor productie en handel van diamant waren vooral Antwerpen en Amsterdam, waarbij het geheel bijna volledig in handen was van Joden. De diamantbewerkerbond was een van de oudste vakbonden van Nederland. Om een of andere reden zochten de Dumig's hun heil op het Brabantse platteland. En ze hebben goed gegokt. Hier waren ook jongens voorhanden die met groot verantwoordelijkheidsgevoel en accuratesse in staat waren om van ruwe diamanten de mooiste briljanten en andere vormen te slijpen. De stenen werden geslepen met een stof die even hard is, diamantgruis.

De diamanthandel was een zeer bijzonder gebeuren. Iedere week konden de handelaren en verwerkers een zakje ongeslepen stenen kopen, maar ze konden geen invloed uitoefenen op de inhoud van het zakje. Grote en kleine stenen en ook gruis in het zakje hadden ze maar voor lief te nemen. Je mocht als het ware blij zijn als je wat kreeg. De winning en de verkoop van die aanvoer was geheel in handen van de grote Zuid Afrikaanse diamantmijnenexploitant en handelaar de firma 'De Beers'. De toegewezen porties kwamen uit Londen.

Het bedrijf Dumig legde zich in die tijd vooral toe op het slijpen van ruwe diamant tot briljanten, bestemd voor sieraden. Naast de klassieke vorm met 65 facetten, ontwikkelde men nieuwe modern vormen.

Later ging men over van de sier- naar de industrieslijperij. Enkele van de eerste producten waren de oogmesjes voor de chirurgie, maar ook mesjes

om glasvezelkabels feilloos door te snijden. Voor Philips werden diamanten gemaakt met een minutieus klein gaatje erin, om wolframdraden voor gloeilampen door te halen. De inmiddels volop draaiende afdeling research ontwikkelde talloze nieuwe toepassingen van de hardste stof op aarde, de diamant.

Inmiddels was het bedrijf overgenomen door de diamantfirma Drukker uit , u raadt het al Amsterdam.

Nog steeds vol enthousiasme vertelt Joop dat `de jongens uit Cuijk' tien jaar in het Guinness Record Book hebben gestaan met de kleinste briljant ter wereld. 57 facetten (vlakjes) op een stuk diamant van 0,22 mm doorsnee en een gewicht van 0,00024 gram.

De Pioneer satelliet die op 8 augustus 1978 vanuit Cape Canaveral naar de planeet Venus werd gelanceerd, had een diamanten `venster' dat geslepen was door de specialisten van de diamantslijperij Drukker.

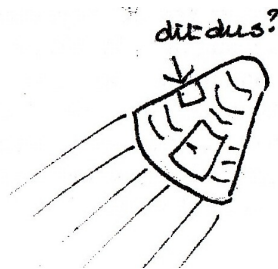
Dank zij dit 'oog' kon men op aarde analyses doen van de stoffen en gassen die onderweg (220 miljoen mijlen) en bij aankomst op Venus werden aangetroffen.

De uiteindelijke diamant was slechts' 18,2 millimeter in doorsnee. Er moest ook nog een reserve gemaakt worden.

Het hele proces nam. bijna 3 jaar in beslag. En de mannen die dat presteerden heetten gewoon Jan, Joop of Piet uit Cuijk!

In 1961 moest Joop in militaire dienst. Hij kwam op bij de Geneeskundiget roepen in Amersfoort. Alhoewel de verplichte dienstdtijd al korter was geworden kreeg zijn lichting er al gauw twee maanden bij vanwege de Koude Oorlog en de Berlijnse Muur. Een jaar later volgden nog eens twee maanden extra vanwege mogelijke uitzending naar Nieuw Guinea. Omdat Joop een `dubbelfunctie' had, hospik en ambulancechauffeur, was hij telkens de klos . Hij is niet naar Nieuw Guinea geweest, maar heeft 1½ jaar in Celle in Duitsland `gelegen'.

Na de dienstdtijd kon Joop zo weer aan het werk bij wat later diamantslijperij Drukker werd.

Hij werd daarnaast een fervent aanhanger van de Nijmeegse carnavalsvereniging 'De Blauwe Schuit', en ontmoette op een van de feestavonden in 'De Vereniging' Carry ... , een meisje waarmee hij achteraf bij dansschool Manders op, dansles bleek te zitten.

Carry was geboren in Bogor in Nederlands Indië. Haar vader was als onderwijzman naar Indië gegaan en daar tekenleraar geweest. Hij heeft onder de Japanse bezetting de aanleg van de Birma, spoorlijn als een van de allersterksten overleefd. Tijdens die gruwelijke periode heeft hij indrukwekkende tekeningen over de situatie daar gemaakt , van historische waarde. Deze ellendige ervaring heeft hem echter nooit meer losgelaten. Joop kwam bij Carry thuis in een fijn katholiek gezin terecht waar hij nog steeds met respect over spreekt.

Hij wilde eigenlijk na een week al. wel trouwen, maar Carry werkte met veel enthousiasme en toewijding op de Maartenskliniek en wilde dat werk nog niet opgeven. En dat moest je wel als je ging trouwen. Zo waren indertijd de regels.

In 1967 zijn ze getrouwd in de kapel van de Maartenskliniek. Dan konden de gehandicapte pupillen van Carry er gemakkelijker bij zijn. Het huwelijk werd ingezegend door Heerroom Piet, van Carry's kant. Die was pastoor in tien hele kleine dorpjes, ieder met een eigen kerkje, in Frankrijk, in de Cognacstreek in de buurt van Angoulème. Iedere zondag trok hij als een 'God in Frankrijk' naar een ander dorp om de mis op te dragen. Er is dus in Nederland heden ten dage niets nieuws onder de zon ! Het jonge echtpaar betrok een flat aan de Looiersgaarde in Cuijk. Vanuit de flat keken ze op het toenmalige Aroda trainingsveld en Joop's voetbalbloed begon weer te kriebelen. Omdat hij met het echte voetballen gestopt was vanwege een hernia, werd hij van arren moede trainer bij de jeugd van JVC '31. En dat heeft hij vele jaren zeer verdienstelijk volgehouden.

Na 2½ jaar zijn ze verhuisd naar de Dubloendreef waar ze nu nog wonen. Joop en Carry hebben twee zonen en één dochter. De kinderen hebben allemaal een HBO opleiding afgemaakt . Hun oudste zoon, Edgar, woont in de Heeswijkse Kampen en heeft samen met zijn vrouw de zorg voor een zoon. De jongste zoon is Ronald die in Arnhem woont met vrouw en drie jongens.

Hun dochter Miriam is getrouwd met een Engelsman en woont in dat land. Zij hebben een zoon en een dochter.

Nadat Carry wat uit de kleine kinderen was, heeft ze eerst aan de wieg gestaan van de eerste kindercrèche in Cuijk, is nauw betrokken geweest bij de Parasol van het Rode Kruis, en heeft ook nog gewerkt als secretaresse bij de diamantslijperij van haar man.

Toen het bedrijf aan de Beversestraat in handen van Drukker was overgegaan, werd het regiem op den duur heel anders. Jarenlang voelden alle medewerkers zich één grote familie, die soms een ongekeerde productie bereikte van wel 1500 briljanten per week. De veranderingen hielden onder meer in dat de 'familie' werd opgedeeld in kleine productie units waarbij iemand de hele dag op je vingers stond te kijken. "We werden toen vaklui die met de handen op de rug iets moesten creëren, zoals Joop het uitdrukt. Van de 250 man die er ooit werkte werd het bedrijf eind jaren '90 van de vorige eeuw gereduceerd tot enkele medewerkers die later onder de naam "Element Six" doorstartten.

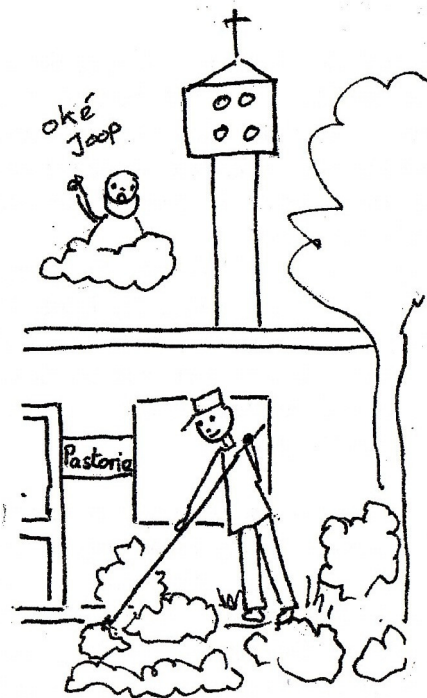
Joop nam in 2003 op 61 jarige leeftijd afscheid, nadat hij bijna 46 jaar de edelsteen diamant had bewerkt. Hij was toen van de firma 'De Beers' de medewerker die er het langst heeft gewerkt.

Nu geniet hij van zijn gezin en van de vele weken die hij doorbrengt in het buitenland. Bij zijn dochter in Engeland of in het 'familiehuis' in Frankrijk. De familie Sanders, van vroeger en van heden ten dage, heeft namelijk als

een stichting een flink huis gekocht op het Franse platteland, een eindje onder Parijs. Daar geniet hij, altijd met Carry en vaak met de rest van het gezin, van de natuur en van de rust, al lezend, wandelend, kokend en wijn proevend.

In Cuijk houdt hij zich fit op donderdagochtend in het zwembad van de Kwel. Bovendien wordt er veel gewandeld.

Hoewel niet erg kerks, staat hij dicht bij God op de momenten die

hij zelf uitzoekt. In de natuur, maar vooral ook als hij het tuintje naast onze parochiekerk bijhoudt. Daar heeft hij zich indertijd bij de eerste oproep voor opgegeven. In zo'n uurtje tuinieren staat hij vlak bij Onze Lieve Heer, letterlijk en figuurlijk. Dat vindt hij zinvol!

Joop heeft veel waardering, voor al het vrijwilligerswerk binnen de parochie, en vooral ook voor de koffie en de mensen die deze voor hem inschenken.

Hij vindt dat het mis gegaan is met de kerk in het algemeen, toen de ouders en de scholen afhaakten. Hij ziet bij zijn dochter in Engeland hoe het ook nog anders kan. Daar staat de katholieke, school naast de katholieke kerk en vormt daar als het ware een eenheid mee. Dan loopt het vanzelf beter. Als kleine katholieke gemeenschap te midden van vele andersdenkenden, is de weerbaarheid en de solidariteit waarschijnlijk ook groter. Joop en z'n gezin leiden een leven waarin ze erg gelukkig zijn. Dat realiseert hij zich heel goed en daar is hij dankbaar voor. Natuurlijk is er af en toe een hobbeltje, maar dat nemen ze dan maar voor lief. Die 'power' hebben ze.

Paul had een fijne, rustige en bescheiden man op bezoek, hetgeen er in een goed gesprek toe leidde, dat hij wat meer te weten kwam over diamantslijpen, ordentelijk werken en leven, en genieten van je vrije tijd.

Joop, blijf gezond en ga zo door! Het is jou en je omgeving van harte gegund. Dank je wel!

Deze pdf-versie is gemaakt door Peter Broekmans.